

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 11 Οκτωβρίου 2019
(OR. en)

12907/19

SOC 661
ANTIDISCRIM 37
JAI 1041
MI 702
FREMP 142

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Ενίσχυση του αγώνα κατά των διακρίσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση – συζήτηση προσανατολισμού

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες καθοδηγητικό σημείωμα της Προεδρίας για τη διευκόλυνση της συζήτησης κατά το Συμβούλιο EPSCO της 24ης Οκτωβρίου 2019.

Ενίσχυση του αγώνα κατά των διακρίσεων στην ΕΕ

1. Διακρίσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Σκοπός της Ένωσης είναι η προαγωγή της ειρήνης, των αξιών της και της ευημερίας των λαών της. Επίσης, μεταξύ άλλων, η Ένωση καταπολεμά τις διακρίσεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ απαγορεύεται κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

Ωστόσο, ένας στους πέντε πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης υφίσταται διακρίσεις ή παρενόχληση για διάφορους λόγους ή για συνδυασμό λόγων¹. Ορισμένες ομάδες, όπως οι μειονότητες εντός μειονοτήτων, για παράδειγμα τα διεμφυλικά άτομα σε ομάδα μεταναστών, κινδυνεύουν περισσότερο να πέσουν θύματα διακρίσεων, σεξουαλικής παρενόχλησης και βίας σε σχέση με άλλα άτομα. Στα περισσότερα κράτη μέλη, οι διατομεακές διακρίσεις δεν καλύπτονται από την εθνική νομοθεσία.

Επιπλέον, οι οικονομικές επιπτώσεις των διακρίσεων στα κράτη μέλη οδηγούν σε απώλεια ΑΕγχΠ και φορολογικών εσόδων, καθώς και σε αυξημένες δαπάνες που σχετίζονται με την υγειονομική περίθαλψη και άλλες υπηρεσίες. Συχνά οι διακρίσεις μένουν ατιμώρητες.

Επιπλέον, το φαινόμενο της ελλιπούς καταγγελίας περιστατικών διακρίσεων είναι διαδεδομένο: τα κενά στη νομοθεσία ή η αναποτελεσματική εφαρμογή της θα μπορούσαν να περάσουν το εσφαλμένο μήνυμα ότι ορισμένες μορφές διακρίσεων γίνονται ανεκτές. Το 62 % του πληθυσμού της ΕΕ συμφωνεί ότι χρειάζονται νέα μέτρα για να καλυφθούν τα υφιστάμενα κενά προστασίας².

¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2015), Έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 437: Διακρίσεις στην ΕΕ το 2015.

² Αυτόθι.

2. Ο ρόλος και η σημασία της πρότασης οδηγίας για την ίση μεταχείριση

Προκειμένου να καλυφθούν τα κενά στη νομοθεσία της ΕΕ κατά των διακρίσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε στις 2 Ιουλίου 2008 πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης των προσώπων ανεξαρτήτως θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού (*οδηγία για την ίση μεταχείριση*, COM (2008) 426 final). Επί του παρόντος, αυτοί οι τέσσερις λόγοι καλύπτονται από τη νομοθεσία της ΕΕ μόνο στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας (οδηγία 2000/78/EK του Συμβουλίου).

Μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας την 1η Δεκεμβρίου 2009, η πρόταση βασίζεται πλέον στο άρθρο 19 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και απαιτεί ομοφωνία στο Συμβούλιο και την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Παρά τις προσπάθειες που κατέβαλαν περισσότερες από 20 Προεδρίες από το 2008, ακόμη δεν έχει επιτευχθεί η απαιτούμενη ομοφωνία στο Συμβούλιο. Οι ανησυχίες των κρατών μελών αφορούν ιδίως την ασφάλεια δικαίου της προτεινόμενης οδηγίας, την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών και τον αντίκτυπο της οδηγίας στην πράξη, συμπεριλαμβανομένου του οικονομικού κόστους.

Ανεξάρτητα από την εντολή και την υποχρέωση της ΕΕ να καταπολεμήσει ενεργά τις διακρίσεις, η τρέχουσα κατάσταση της νομοθεσίας της ΕΕ στον τομέα της καταπολέμησης των διακρίσεων δημιουργεί μια τεχνητή «ιεραρχία» των προστατευόμενων λόγων διακρίσεων.

3. Ενίσχυση του αγώνα κατά των διακρίσεων: μελλοντική πορεία

Η φινλανδική Προεδρία διοργανώνει συζήτηση προσανατολισμού για την ίση μεταχείριση κατά τη συνεδρίαση του Συμβουλίου EPSCO στις 24 Οκτωβρίου, με σκοπό να διερευνηθούν πιθανοί τρόποι για να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικότερα οι διακρίσεις εκτός του τομέα της απασχόλησης και της εργασίας.

Σύμφωνα με πολλές απαντήσεις των κρατών μελών στο ερωτηματολόγιο που απέστειλε η φινλανδική Προεδρία τον Ιούλιο του 2019, η επίτευξη ενός ολοκληρωμένου νομικού πλαισίου σε επίπεδο ΕΕ είναι το πρωταρχικό μέσο για την καταπολέμηση των διακρίσεων. Σύμφωνα με πολλά κράτη μέλη, η εθνική τους νομοθεσία κατά των διακρίσεων είναι ικανοποιητική. Ωστόσο, υπάρχει ανάγκη για αποτελεσματικότερη εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας. Οι γυναίκες, τα άτομα με αναπηρίες, τα άτομα ΛΟΑΔΜ, οι εθνοτικές μειονότητες, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά και των μεταναστών, και οι φτωχοί θεωρούνται ότι έχουν τις περισσότερες πιθανότητες να υποστούν διακρίσεις. Επίσης γίνεται αναφορά σε άτομα που βιώνουν πολλαπλές ή διατομεακές διακρίσεις.

Τα κράτη μέλη αναφέρουν τα ακόλουθα μέσα για την καταπολέμηση των διακρίσεων: στρατηγικές εργασίες που θα περιλαμβάνουν σχέδια δράσης σε επίπεδο ΕΕ, χρηματοδότηση από την ΕΕ, ένταξη του ζητήματος σε σχετικές πολιτικές, ευαισθητοποίηση, ενισχυμένη στήριξη των θυμάτων και των φορέων για την ισότητα και αντιμετώπιση της ρητορικής μίσους. Αναγνωρίζεται επίσης η σημασία των συνολικών και αξιόπιστων δεδομένων σχετικά με τις διακρίσεις.

ο

ο ο

Με βάση τα ανωτέρω, οι υπουργοί καλούνται να απαντήσουν στα ακόλουθα ερωτήματα:

ΕΡΩΤΗΜΑ 1: Πώς θα εξηγούσατε το γεγονός ότι οι διακρίσεις εξακολουθούν να αποτελούν μείζονα πρόκληση για τις ευρωπαϊκές κοινωνίες, παρά την υφιστάμενη νομοθεσία και την ισχυρή πολιτική δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της για την καταπολέμησή τους;

ΕΡΩΤΗΜΑ 2: Τι σχεδιάζει να κάνει η κυβέρνησή σας προκειμένου να ενταθεί ο αγώνας κατά των διακρίσεων;

ΕΡΩΤΗΜΑ 3: Λαμβάνοντας υπόψη το αδιέξοδο στις διαπραγματεύσεις σε σχέση με την προτεινόμενη οδηγία για την ίση μεταχείριση, τι θα πρέπει να κάνει η Ευρωπαϊκή Ένωση και η νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή συγκεκριμένα για την αντιμετώπιση του ζητήματος με σκοπό να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των μέτρων κατά των διακρίσεων και η κάλυψη των κενών στη νομοθεσία κατά των διακρίσεων;